

**KAJIAN PRAGMATIK DALAM
CERITA ANAK *JOURNÉE POUBELLE POUR GAËLLE*
KARYA JO HOESTLANT DAN FRÉDÉRIC JOOS**

SKRIPSI

**OLEH:
CONNY COURTESSY
NIM 0811130006**

**PROGRAM STUDI BAHASA DAN SAstra PRANCIS
JURUSAN BAHASA DAN SAstra
FAKULTAS ILMU BUDAYA
UNIVERSITAS BRAWIJAYA
2013**

EXTRAIT

Courtesy, Conny. 2013. Analyse Pragmatique dans l'Histoire d'Enfant *Journée poubelle pour Gaëlle* par Jo Hoestlant dan Frédéric Joos. Programme d'Étude de la Langue et la Littérature Française. L'Université Brawijaya.

Seperviseur: (I) Eni Sugiharyanti (II) Agoes Soeswanto

Mots clés: pragmatique, contexte du discours, acte de langage, *Journée poubelle pour Gaëlle*.

Le discours est une forme de la communication directe dans lequel le locuteur peut transmettre son message à l'interlocuteur. D'habitude, ce message est difficile à comprendre par son interlocuteur parce qu'il ne sait pas s'adapter au contexte du discours. De ce fait, le terme "contexte" est très important dans le processus du discours. La discipline qui décompose le contexte nommé pragmatique. D'après cette explication, j'avais l'intérêt pour analyser les énoncés dans l'histoire d'enfant "Journée poubelle pour Gaëlle" selon les éléments pragmatiques pour trouver l'intention réelle dans ces énoncés. Celles-ci sont utilisés dans le contexte du discours de Hymes, les actes de langage par Austin et Searle et aussi le principe de politesse par Grice et Leech. Dans cette recherche, j'ai également répondu à la question de recherche; "comment décrire des éléments pragmatiques dans l'histoire d'enfant *Journée poubelle pour Gaëlle* qui se présentent en discours des personnages sous forme de la phrase directe."

Pout traiter les données obtenues, j'ai activé la méthode qualitative parce que ces données sont des données celles descriptives. Dans un autre côté, pour mettre en détaille les donnés, j'ai activé l'approche descriptives pour décrire les phénomènes naturels et artificiels.

Les résultats de cette étude indiquent que les éléments pragmatiques telles que le contexte du discours, les actes de langage, et aussi le principe de politesse sont trouvés dans les discours de la phrase directe dans ce bouquin. Ces éléments pragmatiques sont nés parce que cette histoire d'enfant a été présenté d'un style "dialogue" entre les personnages qui deviennent les acteurs du discours. Ces éléments pragmatiques pourraient créer une chose intéressante pour les lecteurs.

Enfin, je conseille à d'autres chercheurs pour analyser non seulement des discours des phrases directes mais aussi des phrases indirectes dans d'autres type d'œuvres comme romans ou les autres oeuvres littéraires. Je conseille également à d'autres recherches pour pratiquer les éléments pragmatiques hors les éléments de cette recherche par exemple implicature, présupposition, et aussi deixis pour que leurs futures recherches soient plus complètes et variées.

ABSTRAK

Courtesy, Conny. 2013. Kajian Pragmatik dalam Cerita Anak *Journée poubelle pour Gaëlle* karya Jo Hoestlant dan Frédéric Joos. Program Studi Bahasa dan Sastra Prancis, Universitas Brawijaya.

Pembimbing: (I) Eni Sugiharyanti (II) Agoes Soeswanto

Kata Kunci: pragmatik, konteks situasi pertuturan, tindak tutur, *Journée poubelle pour Gaëlle*.

Pertuturan adalah bentuk komunikasi langsung dimana terdapat pesan yang ingin disampaikan penutur kepada lawan tutur. Namun terkadang pesan tersebut sulit untuk ditangkap oleh lawan tutur. Hal tersebut bisa terjadi karena lawan tutur tidak menyesuaikan diri dengan konteks saat pertuturan itu berlangsung. Oleh karena itu peran konteks amatlah penting dalam suatu pertuturan. Ilmu bahasa yang mempelajari tuturan yang dipengaruhi konteks disebut ilmu pragmatik. Berdasarkan penjelasan tersebut peneliti tertarik untuk menganalisis tuturan-tuturan dalam cerita anak *Journée poubelle pour Gaëlle* berdasarkan unsur-unsur pragmatik untuk menemukan maksud yang sebenarnya terkandung dalam tuturan-tuturan tersebut. Unsur-unsur pragmatik tersebut antara lain; konteks situasi pertuturan oleh Hymes, tindak tutur oleh Austin dan Searle, dan prinsip kesantunan oleh Grice dan Leech. Oleh karena itulah dalam studi ini penulis akan menjawab rumusan masalah yaitu bagaimana deskripsi unsur-unsur pragmatik dalam cerita anak *Journée poubelle pour Gaëlle* yang terdapat dalam tuturan tokoh-tokoh yang berbentuk kalimat langsung.

Studi ini menggunakan metode kualitatif karena data-data yang diperoleh berupa data deskriptif serta menggunakan pendekatan deskriptif untuk mendeskripsikan fenomena-fenomena baik itu alamiah maupun buatan manusia.

Hasil studi ini menunjukkan bahwa unsur-unsur pragmatik antara lain konteks situasi pertuturan, tindak tutur, serta prinsip kesantunan ditemukan dalam tuturan-tuturan yang berbentuk kalimat langsung yang terdapat dalam cerita anak *Journée poubelle pour Gaëlle*. Unsur-unsur pragmatik tersebut muncul karena cerita anak tersebut dituangkan dengan gaya dialog antar tokoh yang menjadi peserta tuturnya. Unsur-unsur pragmatik tersebut dapat menciptakan sesuatu yang menarik bagi para pembaca cerita anak tersebut.

Peneliti menyarankan pada penelitian selanjutnya untuk meneliti tidak hanya tuturan-tuturan yang berbentuk kalimat langsung saja tetapi juga berbentuk kalimat tidak langsung dalam jenis karya lain seperti novel atau karya sastra lainnya. Peneliti juga menyarankan penelitian selanjutnya menggunakan unsur pragmatik lain yang tidak digunakan dalam penelitian ini antara lain unsur pragmatik implikatur, praanggapan maupun deiksis agar penelitian yang mengambil topik ini dapat lebih lengkap dan bervariasi.

DAFTAR PUSTAKA

- Chaer, Abdul. (2010). *Kesantunan Berbahasa*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Chaer, Abdul dan Agustina, Leoni. (2004). *Sosiolinguistik Suatu Pengantar Edisi Revisi*. Jakarta: Rineka Cipta.
- Felicia. (2001). *Peranan dan Fungsi Bahasa Indonesia*. (<http://ocw.gunadarma.ac.id/course/psychology/study-program-of-psychology-s1/bahasa-indonesia/fungsi-bahasa>), diakses tanggal 27 Desember 2012
- Girardet, Jacky dan Pécheur, Jacques. (2002). *Campus 1*. Paris: CLE International
- _____. (2002). *Campus 2*. Paris: CLE International
- Grice, H. Paul. 1991. Logic and Conversation. Dalam Davis, S. (Ed). *Pragmatics: A Reader*. New York: Oxford University Press.
- Harahap, Nurhaida. (2008). *Analisis Pragmatik Wacana Iklan Surat Kabar*. Tesis. Medan. Universitas Sumatra Utara.
- Harimurti, Kridalaksana. (2008). *Kamus Linguistik Edisi 4*. Jakarta: Gramedia.
- Hidayati. (2009). *Analisis Pragmatik Humor Nasruddin Hoja*. Skripsi Sarjana. Semarang. Universitas Diponegoro Semarang.
- Hoestlant, Jo dan Joos, Frédéric. (2001). *Journée Poubelle pour Gaëlle*. Rennes: Bayard Poche.
- Leech. (1993). *Prinsip-prinsip Pragmatik* (Terj) M.D.D Oka. Jakarta: Universitas Indonesia.
- Litosseliti, Lia(Ed.). (2010). *Research Methode in Linguistics*. London: Continuum.
- Lusiana, Lina. *Penggunaan Prinsip Kerjasama Grice dalam Tuturan Pemain Sitkom "kejar Tayang" di Trans TV (Sebuah Kajian Pragmatik)*. Skripsi Sarjana. Bandung. Universitas Pendidikan Indonesia.
- Moleong, Lexy J. (2004). *Metodologi Penelitian Kualitatif*. Bandung: PT Remaja Rosdakarya.

Setiawan, Soni. 2005 : *Tindak tutur dan pilihan kata dalam Bahasa Humor Rubrik Komedi Misteri pada Majalah Wahana Mistis Edisi Oktober-Desember 2004*. Skripsi tidak diterbitkan. Surabaya : JBSI FBS UNESA.

Sudaryanto. 1988. *Metode Linguistik*. Yogyakarta: Gajah Mada University Press.

Suryabrata, Sumadi. (1983). *Metodologi Penelitian*. Jakarta: CV Rajawali

Sustrisno, Heru. (2008). *Kesantunan Imperatif dalam Pidato M. Anis Matta: Analisis Pragmatik*. Skripsi Sarjana. Surakarta. Fakultas Pendidikan Bahasa, Sastra Indonesi dan Daerah Universitas Muhammadiyah Surakarta.

Yule, George. (2006). *Pragmatik*. Yogyakarta: Pustaka Pelajar.